

DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	22-06-2017
Šifra:	411-0117-141
Povezava:	
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratika:	

Državni svetnik
dr. Zoran Božič

Ljubljana, 22. maj 2017

Gospod
Mitja Bervar, mag. manag.
Predsednik
Državnega sveta RS

ZADEVA: Pobuda za sprejem predloga avtentične razlage 120., 121. in 122. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja

Na podlagi 68. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) vlagam:

- **pobudo za sprejem predloga avtentične razlage 120., 121. in 122. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja.**

Državni svetnik
dr. Zoran Božič, l.r.

Priloga:

- Predlog avtentične razlage

PREDLOG ZA SPREJEM AVTENTIČNE RAZLAGE 120., 121. IN 122. ČLENA ZAKONA O ORGANIZACIJI IN FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

I. NASLOV ZAKONA

Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16 in 49/16 – popr.; v nadaljnjem besedilu: ZOFVI)

II. NAVEDBA ČLENOV, ZA KATERE SE PREDLAGA AVTENTIČNA RAZLAGA

Besedilo 120., 121. in 122. člena se glasi:

"120. člen (delovna in učna obveznost)

V okviru z zakonom in kolektivno pogodbo določenega tedenskega polnega delovnega časa je tedenska učna obveznost učitelja največ 22 ur, v oddelkih podaljšanega bivanja in v bolnišničnih oddelkih pa največ 25 ur.

121. člen (delovna in učna obveznost)

V okviru z zakonom in s kolektivno pogodbo določenega tedenskega polnega delovnega časa je tedenska učna obveznost:

- za učitelje splošnoizobraževalnih in strokovnoteoretičnih predmetov največ 20 ur,
- za učitelja slovenskega jezika največ 19 ur,
- za učitelja madžarskega in italijanskega jezika največ 19 ur,
- za predavatelje višje strokovne šole največ 16 ur,
- za učitelje praktičnega pouka in veščin največ 25 ur,
- za strokovne delavce, ki imajo učno obveznost oziroma sodelujejo pri pouku, največ 30 ur.

122. člen (delovna in učna obveznost)

V okviru z zakonom in s kolektivno pogodbo določenega tedenskega polnega delovnega časa je tedenska učna obveznost:

- za učitelje splošnoizobraževalnih in strokovnoteoretičnih predmetov največ 20 ur,
- za učitelja slovenskega jezika največ 19 ur,
- za učitelja madžarskega in italijanskega jezika največ 19 ur,
- za učitelje praktičnega pouka in veščin največ 25 ur,
- za druge strokovne delavce, ki imajo učno obveznost oziroma sodelujejo pri pouku, največ 30 ur."

III. RAZLOGI ZA AVTENTIČNO RAZLAGO

Zakonska določila o učni in delovni obveznosti učiteljev

Državni svet ugotavlja, da je v 120., 121. in 122. členu ZOFVI določena učna obveznost učiteljev na osnovni in srednji šoli in na višji strokovni šoli, in sicer v razponu od 16 do 30 pedagoških ur tedensko. V prvi alineji 143. člena Zakona o delovnih razmerjih je določeno, da poln delovni čas ne sme biti daljši od 40 ur na teden, v 44. členu Kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji pa, da je poln delovni čas 40 ur tedensko. V 119. členu ZOFVI (obseg vzgojno-izobraževalnega dela) je v okviru 4. sklopa Delovna obveznost določeno, da delovna obveznost vključuje učno obveznost (pouk in druge oblike dela z učenci in dijaki), pripravo na pouk, popravljanje in ocenjevanje izdelkov in drugo delo, potrebno za uresničitev izobraževalnega programa. Glede na to, da posameznih prvin delovne obveznosti ni mogoče natančno časovno opredeliti (razen seveda učne obveznosti), Državni svet domneva, da je zakonodajalec v ZOFVI z naslovi členov od 120. do 122. hotel opredeliti, da opravljena učna obveznost z vsemi drugimi, časovno neopredeljenimi prvinami delovne obveznosti pomeni tudi opravljeno 40-urno delovno obveznost. To potrjujejo naslovi členov od 120. do 122., ki govorijo o učni in delovni obveznosti. Državni svet trdi, da se je zakonodajalec zavedal posebne narave učiteljskega dela, ki ne poteka v celoti na delovnem mestu (v šoli oz. v razredu), in da so dodatne delovne obremenitve v posameznem šolskem letu neenakomerno razporejene, zato jih je nemogoče natančno časovno opredeliti. Zavedanje o nujni fleksibilnosti zakonsko določene delovne obveznosti učiteljev dokazuje tudi 124. člen ZOFVI, ki omogoča zmanjšanje tedenske učne obveznosti (za največ tri ure) ali njeno povečanje (za največ pet ur), pri čemer učitelj dobi plačo z odbitki ali z dodatki, ohranja pa 100% delovno obveznost.

Posebnost učiteljskega dela

Državni svet daje pobudo za avtentično razlago treh členov ZOFVI zaradi občasnih zahtev, da je treba tudi učiteljem določiti obvezno osemurno prisotnost na delovnem mestu, s čimer bi bila po mnenju predlagateljev uresničena zahteva po 40-urnem delovnem tednu. Takšna zahteva je neuresničljiva iz najmanj treh razlogov:

1. Delo učitelja je prvenstveno vezano na učence, dijake in študente oz. na njihovo prisotnost med šolskim letom. Praviloma se pouk začne s 1. septembrom in končuje okoli 20. junija (razen za zaključne razrede oz. razrede, ki imajo obvezno delovno prakso). V času do desetega julija in v drugi polovici avgusta se praviloma zvrstijo priprave na izpite, popravni in drugi izpiti, zaključni izpiti, splošna in poklicna matura, učitelji pa so v teh dneh na šoli zelo neenakomerno obremenjeni: lahko so popravljavci nalog, lahko nadzorniki na pisnem delu, lahko člani komisij na ustnem delu, lahko udeleženci na redovalnih in pedagoških konferencah ali seminarjih, lahko zaposleni z razredniškim delom ali urejanjem dokumentacije, lahko pa tudi prosti. Dolžnost ravnatelja je, da poskrbi za čimbolj enakovredno obremenitev vseh učiteljev, seveda pa je ta časovno zelo različno razporejena.

2. Delo učitelja, ki ob 20-urni tedenski učni obveznosti v povprečju pomeni štiri pedagoške ure dnevno (lahko pa tudi v razponu od ene do sedmih ur na dan), je izjemno zahtevno in naporno. Učitelj mora biti strokovno in didaktično pripravljen, celotno pedagoško uro popolnoma osredotočen in zmožen voditi dvosmerno komunikacijo. Zato je popolnoma naravno, da je po opravljenih štirih ali več pedagoških urah izmožgan, potrebuje predah in drugo delo opravi kasneje oz. doma. Na skoraj nobeni šoli ni idealnih možnosti za nemoteno drugo delo učitelja (kabineti, računalniška oprema, ogrevanje ali hlajenje itd.), tako da je domače delo učitelja tudi s stališča državnega proračuna veliko bolj gospodarno.
3. Delo učitelja, ki naj bi bilo kakovostno in v skladu s pričakovanji delodajalca, ob pedagoških urah vključuje še množico drugih dejavnosti. Prav gotovo ne vključuje samo neposredne priprave na pouk, izdelovanja in popravljanja pisnih nalog, govornih ur za starše, udeležbe na pedagoških in redovalnih konferencah in seminarjih, pač pa mora dober učitelj sam slediti novostim v stroki in didaktiki, brati dnevno časopisje in gledati informativne oddaje, biti na tekočem z dogajanjem doma in po svetu, skratka, skrbeti tudi za splošno razgledanost, če hoče biti pred dijaki verodostojen in avtoriteta.

Poskusi časovne opredelitve drugega učiteljevega dela

Zahteve po natančni časovni opredelitvi drugega učiteljevega dela so se v slovenskih šolah pojavile že proti koncu sedemdesetih let 20. stoletja. Učitelji so po navodilih pristojnega ministrstva in zavoda za šolstvo morali natančno beležiti vsako minuto, ki so jo porabili za opravljanje 40-urne delovne obveznosti. Pokazalo se je, da je velika večina učiteljev krepko preseгла predpisano delovno obveznost, ker pa so to obliko nadzora povezali tudi z ocenjevanjem učiteljevega dela, je prišlo do nemira v zbornicah in medsebojnih obtoževanj. Zato so že v začetku osemdesetih let šolske oblasti opustile tovrstne poskuse natančne časovne določitve.

V zadnjih letih je zelo malo možnosti, da učitelji ne bi vestno opravljali svojih pedagoških ur. Kot že od nekdaj so prvi nadzorniki učenci/dijaki/študenti in njihovi starši, poleg tega pa se vsaka pedagoška ura sproti zabeleži v računalniška programa Lopolis ali E-asistent. Na večini šol imajo tudi elektronsko registracijo prihoda in odhoda učiteljev in drugih delavcev s posebno kartico.

Na nekaterih šolah in območjih pa se zaradi nerazumevanja 119. do 122. člena ZOFVI in zahteve računskega sodišča po natančni časovni opredelitvi celotne delovne obveznosti učiteljev dogaja, da ravnatelji ali združenja ravnateljev zahtevajo, da se natančno beleži in obračuna tudi drugo učiteljevo delo. Čeprav v ZOFVI in v drugih pristojnih zakonih in v kolektivni pogodbi nikjer ni določen natančen časovni obseg drugega učiteljevega dela, na podlagi razlike med letošnje delovno obveznostjo in številom dni dopusta ugotavljajo »doprinos« ur, s katerim bi učitelji v celoti izpolnili letno delovno obveznost. Učitelji, ki nimajo dovolj »doprinosov«, morajo biti tudi v dneh od konca pouka do 10. julija in v drugi polovici avgusta prisotni na šoli, čeprav nimajo kakšne posebne zadolžitve. Država jim torej plačuje potne stroške in malico, v primeru domačega opravljanja delovne obveznosti pa bi ti stroški v celoti odpadli. S tovrstnimi zahtevami posameznih ravnateljev ali združenj ravnateljev je bil seznanjen tudi sindikat SVIZ.

Namen avtentične razlage

Državni svet zato predlaga Državnemu zboru takšno avtentično razlago 120., 121. in 122. člena ZOFVI, po kateri bi bil temelj delovne obveznosti učitelja pouk oz. določeno tedensko število pedagoških ur (učna obveznost), vse drugo delo pa bi ostalo časovno neopredeljeno. S tem bi se izognili nepotrebni birokratizaciji pedagoškega dela, prihranili državnemu proračunu nepotrebne stroške in omogočili ravnateljem, da učitelji, kadar nimajo nujnih delovnih obveznosti na šoli, pomemben časovni delež delovne obveznosti opravijo tudi doma ali kje drugje izven delovnega mesta.

Državni svet na koncu ugotavlja, da sta predlog besedila za avtentično razlago 120., 221. in 122. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja na seji Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport Državnega sveta podprla tako Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport kot tudi sindikat SVIZ, ki sta se tudi dejavno vključila v oblikovanje končne različice predloga besedila.

IV. PREDLOG BESEDILA AVTENTIČNE RAZLAGE

Predlog besedila avtentične razlage 120., 221. in 122. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16 in 49/16 – popr) se glasi:

»120., 121. in 122. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16 in 49/16 – popr.) je treba razumeti tako, da učna obveznost, kot je določena v 120., 121. in 122. členu tega zakona, predstavlja največji dovoljeni tedenski obseg ur učne obveznosti za posamezne kategorije učiteljev, ki skupaj z deli in nalogami, določenimi v 119. členu tega zakona, ter urami dodatne tedenske učne obveznosti, ki se jih lahko odredi le v primerih in pod pogoji, določenimi v 124. členu tega zakona, sestavlja/tvori polno tedensko delovno obveznost učitelja, pri čemer je učitelj za ure dodatne tedenske učne obveznosti upravičen do dodatnega plačila v skladu z zakonodajo, ki ureja sistem plač javnih uslužbencev.«

